

ARTIKELSERIE OM TESTAMENTE DEL 1

I det här numret inleder vi vår nya artikelserie om testamenten. I fyra olika artiklar kommer vi att skriva om både den känslomässiga delen av att skriva ett testamente, men också om praktiska och juridiska frågor.

I det här numret intervjuas familjerättsjuristen Karin Asplund på Gillis Edmans begravningsbyrå om just det känslomässiga i att lämna efter sig ett arv och ett testamente. I nästa nummer skriver vi om vikten av att anlita en jurist när man upprättar sitt testamente och hur arvsordningen ser ut.

I del tre intervjuar vi en person som testamenterat någon del av sitt arv till en organisation och i den avslutande delen behandlar vi temat om att man lämnar ett avtryck efter sig genom sitt testamente, sin sista "gåva".

Vi hoppas att du som läsare skall få ta del av mycket fakta och kanske få reda ut en del frågetecken kring det här med testamenten. Därför att, trots allt, så är detta en fråga som berör alla, både gamla och unga.

TESTAMENTE – ETT PERSONLIGT AVTRYCK SOM VÄCKER STARKA KÄSLOR

Det är en solig och ljus försommardag med doftande syrener. Förmiddagen är fylld av liv och värme. Jag kliver in på Gillis Edmans begravningsbyrå där jag skall träffa familjejuristen Karin Asplund.

Här inne råder ett sobert lugn. På bordet i entrén ligger en liten bok om konsten att ta vara på livets små och viktiga ögonblick; "Att bara vara". Frågan om testamente känns väldigt avlägsen.

TEXT: malin ekelund FOTO: ulrika olsson

— Det handlar om vad man själv tycker är viktigt och vad man värderar, säger Karin Asplund. Testamentet är en mycket personlig handling där man själv har möjligheten att bestämma vilket avtryck man vill lämna efter sig.

– Man kanske inte alltid tänker på att ett testamente är ett dokument som väcker starka känslor, fortsätter Karin. Som exempel kan jag nämna en mamma som hade tre barn. Två av barnen hade det gott ställt, medan det tredje barnet levde under ganska knappa förhållanden. Rent logiskt resonerade mamman så att hon testamenterade mer till det barnet som hade det sämst ställt, än till de andra. De behövde ju helt enkelt inte pengarna lika mycket. Men, barnen reagerade inte alls logiskt när de fick reda på testamentets innehåll. De tänkte inte på pengarna som en faktisk sak och vem som förhållandevis behövde dem bäst. Nej, de uppfattade det som om mamman hade älskat det ena barnet mer än de andra och visade det genom sitt testamente.

– Man måste alltid noga tänka igenom hur man vill skriva sitt testamente och vilka känslor detta kommer att väcka hos arvingarna.

Otydligt utan testamente

Karin har själv hanterat flera dödsbon som varit både komplicerade och krångliga just på grund av att personen som avlidit antingen inte har skrivit något testamente alls, eller också formulerat ett otillräckligt testamente.

Är den avlidne gift och har gemensamma barn med sin make är det kanske självklart att maken först ärver och sedan barnen.

– Men, säger Karin, om den avlidne är gift och inte har gemensamma barn med sin make, då ärver man ju inte varandra, utan barnen ärver direkt. Och var det egentligen så den avlidne ville ha det? Om den avlidne är sambo, så ärver inte sambon, vare sig man har barn eller inte.

Ett testamente skulle i dessa fall kunna klargöra hur den avlidne egentligen skulle ha velat ha det.

Arvsordningen är tydligt reglerad mellan föräldrar, syskon, syskonbarn och andra släktingar, men det kan ändå vara svårt för gemene man att hålla reda på vem som ärver om det inte finns en efterlevande make eller barn.

Det kan också bli krångligt för dem som skall hantera ett dödsbo att leta reda på avlägsna släktingar, som enligt arvsordningen ärver, men som den avlidne kanske inte ens har haft kontakt med medan han eller hon fortfarande var i livet.

– Vill man vara säker på att det man lämnar efter sig tillfaller den person, eller den organisation man själv vill, ja då är ett testamente helt nödvändigt, säger Karin.

– I sista hand, om det inte finns varken arvingar eller ett skrivet testamente, så går tillgångarna till Allmänna Arvsfonden.

En sista gåva

För att verkligen kunna styra vem som skall få det man lämnar efter sig, så är det viktigt att man formulerar ett testamente.

– Det är nästan alltid nödvändigt med ett testamente för att reda ut allt, säger Karin. Ingen människa har så enkla och tydliga familjeförhållanden att arvsrätten är helt utan frågetecken.

Och även om det inte finns några lagliga konstigheter, så kanske man i alla fall vill testamentera bort en del av sina tillgångar till något eller någon annan som man vill stödja. Kanske en organisation, någon verksamhet eller en förening. Man kanske vill visa sitt sociala engagemang eller sitt brinnande intresse för någon fråga också i den stund då man inte längre finns kvar i livet. Det blir som att ge en sista gåva.

